

EL LLENGUATGE

**Poder derivar
(II)**

Que d'un nombre elevat de verbs, com és ara *acceptar*, *calcular*, *evitar* o *dirigir*, hàgim obtingut, per mitjà dels sufixos *-able* i *-ible*, els adjectius derivats *acceptable*, *calculable*, *evitable* i *dirigible*, que signifiquen, respectivament, «que es pot acceptar», «que es pot calcular», «que es pot evitar» i «que es pot dirigir», no vol pas dir que puguem obtenir uns adjectius derivats anàlegs de tots aquells verbs el sentit dels quals admeti teòricament aquesta possibilitat. Sempre és difícil i arriscat d'intentar fixar uns límits ben precisos i definits a les possibilitats de derivació d'una sèrie de mots, i el fet que un d'aquests derivats obtinguts per un procediment quasi mecànic no figuri als diccionaris de la llengua no és pas una raó concloent per a rebutjar-lo categòricament. Però això, certament, no justifica que hom s'atribueixi a ell mateix la facultat d'obtenir, tenint en compte l'analogia dels nombrosos casos existents, adjectius derivats de tots els verbs dels quals li convingui disposar-ne, tal com hi ha qui no s'està de fer. Fins i tot, tal com vam veure ahir, l'existència d'adjectius com *incansable* o *imbevable*, que són mots parasintètics, procedents dels verbs *cansar* i *beure*, no justifica la legitimitat de «cansable» i «bevable», que podrien sorgir directament d'aquest verbs, i si algú hi recorria fora d'una manera ben arbitrària. Disposem també de l'adjectiu *factible*, pseudo-derivat del verb *fer*, i que significa «que es pot fer», però no tenim en canvi les formes anàlogues corresponents a composts d'aquest verb com ara *desfer* o *refer*.

Per tant, si ens calia disposar d'un adjectiu amb el significat dels que comentem, corresponent a verbs com *agafar*, *amagar*, *cansar*, *beure* o *refer*, als quals no atribuïm la capacitat per a crear-lo, no hem de fer sinó recórrer a les frases, usualment de relatiu, amb què solem definir els adjectius d'aquest tipus i que, per tant, hi equivalen: *que es pot agafar*, *que es cansa*, *que es pot beure*, etc. Cal advertir que aquest recurs no és pas inusual ni artificial sinó, al contrari, ben normal i propi del llenguatge popular, car fins i tot en molts casos en què existeix l'adjectiu derivat adequat, l'expressió popular hi opta decididament, és a dir, prefereix frases adjectives com *que es pot fer*, *que no es pot aguantar* o *que no es pot beure*, a les formes simples *factible*, *inaguantable* o *imbevable*.

Albert Jané